

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 5To/4/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6220010016
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 01. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Štefan Novák, LL.M.
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2021:6220010016.2

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Nováka, LL.M., a sudcov Mgr. Jána Bednára a JUDr. Bc. Viktora Marka, PhD., v trestnej veci obžalovaného Q. J., pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. b), ods. 3 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona a iné, prejednal na neverejnom zasadnutí konanom dňa 19. januára 2021 v Banskej Bystrici odvolanie obžalovaného a okresného prokurátora proti rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš sp zn. 10T/7/2020 zo dňa 07. decembra 2020, a takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. a), b), c), d) Trestného poriadku z r u š u j e rozsudok Okresného súdu Veľký Krtíš sp. zn. 10T/7/2020 zo dňa 07. 12. 2020.

Podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku v e c v r a c i a súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

odôvodnenie:

Rozsudkom Okresného súdu Veľký Krtíš sp. zn. 10T/7/2020 zo dňa 07. 12. 2020 bol obžalovaný Q. J. uznaný za vinného zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. b), ods. 3 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona a zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 140 písm. c) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Za to bol obžalovaný odsúdený podľa § 208 ods. 3 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 7, § 41 ods. 2 Trestného zákona na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov. Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona bol na výkon trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Proti tomuto rozsudku podal priamo do zápisnice o hlavnom pojednávaní odvolanie obžalovaný, ktoré písomne odôvodnil dňa 04. 01. 2021 prostredníctvom svojho obhajcu. V odvolaní špecifikoval, že odvolanie podáva aj proti výroku o vine, aj proti výroku o treste, pretože napadnutý rozsudok opomína jednu závažnú skutočnosť, a to že sa obžalovaný na ostatnom hlavnom pojednávaní k svojej trestnej činnosti v plnom rozsahu priznal, oľutoval ju a akceptoval aj nároky na náhradu škody. K tomuto kroku pristúpil po rozobratí veci s obhajcom, ktorá mala veľký význam z jeho duševného hľadiska, pre pochopenie celej situácie a kritické prehodnotenie svojho správania. Za základný nedostatok prvostupňového rozhodnutia považuje odmietnutie skúmania trestnoprávnej zodpovednosti obžalovaného. Znalecký posudok, ktorý vypracoval znalec Q.. G., a ktorý aj bol vypočutý na hlavnom pojednávaní, avšak nedostatočným spôsobom, je podľa jeho názoru veľmi pochybný. Znalec u obžalovaného nezistil prejavy žiadnej duševnej poruchy, takéto nezistil ani v minulosti, ani v čase skúmaných skutkov. Taktiež uviedol, že u obžalovaného nezistil prejavy závislosti od alkoholu či inej návykovej látky, a pripustil, že v podstate obžalovaný trpí duševnou poruchou, ktorá sa v minulosti za takúto údajne považovala, ale v súčasnosti nepovažuje. Znalec vôbec nezdokladoval (okrem

verbálneho vyjadrenia), že v minulosti sa uvedené ochorenie obžalovaného za duševnú poruchu považovalo a v súčasnosti, podľa moderných poznatkov, nepovažuje. Znalec tiež uviedol, že obžalovaný v minulosti žiadnymi psychiatrickými poruchami netrpel, čo nie je pravda, teda znalec buď zámerne zamlčal objektívne zistiteľné skutočnosti z predchádzajúceho života obžalovaného, alebo o nich nebol vôbec informovaný. Zo znaleckých posudkov Q.. Q. a MUDr. B. je pritom zrejmé, že obžalovanému diagnostikovali nestabilnú poruchu osobnosti, označenú ako atypickú formu schizofrénie, čo aj v roku 2004 dokonca viedlo k zastaveniu trestného stíhania obžalovaného, a z tohto znaleckého posudku vyplynula aj možná dedičnosť tejto choroby, keď otec obžalovaného bol posledné tri roky pred smrťou hospitalizovaný na psychiatrickom oddelení. Je preto neudržateľný záver, že obžalovaný nemá v tomto smere žiadne problémy, a že ich nemal ani nikdy v minulosti. Až následným nedodržiavaním a neakceptovaním potrebnej liečby zrejme došlo k tomu, že obžalovaný opätovne podľahol svojej neliečenej chorobe. Ďalej uviedol, že vo vzťahu ku drogovej trestnej činnosti mohla byť trestnoprávna zodpovednosť obžalovaného vyvodená, pretože nespočívala v násilnom konaní voči iným osobám, ale jej príčiny, spôsob spáchania a následky mali úplne iný charakter. Podľa jeho názoru mal byť do konania pribratý znalecký ústav, zvlášť za situácie, keď aj okresný súd dospel k rovnakému záveru, a to, že obžalovaný žiadal vykonať kontrolné znalecké dokazovanie na vlastné náklady. Nie je potom z hľadiska rovnosti pred zákonom možné tvrdiť, že takéto znalecké dokazovanie nebude vykonané, a že podľa názoru súdu ide o obštrukciu, v situácii, keď rodina obžalovaného nakoniec nemala finančné prostriedky na úhradu nákladov za vypracovanie znaleckého posudku. Pokiaľ aj súd raz sám akceptoval potrebu pribratia ďalšieho znalca, je potrebné túto skutočnosť doviesť do dôsledkov, pretože ak sú dva rozdielne znalecké posudky, podané rovnocennými znalcami, je potom potrebné ako vyššiu inštitúciu pribrať znalecký ústav, a nie iba konštatovať, že len pre ekonomickú neschopnosť nebude obrana obžalovaného akceptovaná, keď napokon aj súd takéto dokazovanie pôvodne pripustil. Preto navrhol, aby krajský súd zrušil napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu a vec vrátil okresnému súdu na nové konanie za účelom pribratia znaleckého ústavu, resp. aby sám krajský súd pribral znalecký ústav a následne sám vo veci rozhodol.

Proti uvedenému rozsudku podal odvolanie priamo do zápisnice o hlavnom pojednávaní aj intervenujúci prokurátor, ktoré písomne odôvodnil dňa 04. 01. 2021, pričom v písomnom odôvodnení špecifikoval, že odvolanie podáva proti výroku o treste, a to z dôvodov, že obžalovaný sa prejednávaného skutku dopustil aj v čase plynutia skúšobnej doby podmieneného odsúdenia, a tiež je nesporné, že sa dopustil dvoch zločinov viacerými skutkami a preto je potrebné ukladať úhrnný trest podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona v rámci tzv. asperačnej zásady. Odvolanie odôvodnil najmä nesprávnym aplikovaním ustanovení Trestného zákona upravujúcich ukladanie trestov zo strany okresného súdu. Poukázal na znenie § 38 ods. 2, ods. 3, ods. 4, ods. 5 a ods. 7 Trestného zákona, ako aj znenie § 41 ods. 2 Trestného zákona. Podľa jeho názoru sa okresný súd uvedenými zásadami pre ukladanie trestov dôkladne neriadil a nesprávne aplikoval § 38 ods. 7 Trestného zákona, teda že neprihliadol na prevahu priťažujúcich okolností, ale navyše nesprávne odignoroval aj § 38 ods. 5 Trestného zákona s odôvodnením, že použitie § 38 ods. 4, ods. 5 Trestného zákona by boli pre obžalovaného neprimerane prísne. Podľa jeho názoru sa ale aplikovanie § 38 ods. 7 Trestného zákona týka výlučne situácií, ak sa súčasne ukladá zvýšený úhrnný trest alebo súhrnný trest podľa § 41 ods. 2, alebo § 42 Trestného zákona, a ak by súčasné použitie týchto ustanovení bolo pre páchatel'a neprimerane prísne. Okresný súd ale neukladal žiadny zvýšený úhrnný trest podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona a uložil trest vo výmere 7 rokov iba v rámci základnej trestnej sadzby, keďže trestná sadzba za prísnejší zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 3 Trestného zákona predstavuje 7 rokov až 15 rokov. Pretože nedošlo k uloženiu zvýšeného trestu, nemohlo byť ani aplikované ustanovenie § 38 ods. 7 Trestného zákona. Keďže obžalovaný opätovne spáchal zločin, okresný súd mal z tohto dôvodu podľa § 38 ods. 5 Trestného zákona ukladať trest tak, že mal zvýšiť dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby za najprísnejšie trestný čin o jednu polovicu, kedy by trestná sadzba predstavovala 11 rokov až 15 rokov. Rovnako je potrebné podľa asperačnej zásady v zmysle § 41 ods. 2 Trestného zákona zvýšiť hornú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby za trestný čin najprísnejšie trestný o jednu tretinu, pričom horná hranica zvýšenej trestnej sadzby potom bude predstavovať 20 rokov. Vzhľadom na uvedené potom trestná sadzba predstavuje 11 rokov až 20 rokov. S poukazom na konštatované potom trest uložený obžalovanému je neprimeraný a nezodpovedá účelu trestu uvedenom v § 34 ods. 1 Trestného zákona, a tiež poukázal na § 34 ods. 4 Trestného zákona, pričom týmito zásadami sa podľa neho okresný súd neriadil a vôbec nebral do úvahy okolnosti vzťahujúce sa k osobe páchatel'a a možnosti jeho nápravy. Okresný súd nebral do úvahy, že obžalovaný napriek tomu, že bol doposiaľ 4 krát súdne trestaný, aj pre drogový zločin, sa v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia dopustil ďalších dvoch zločinov, preto je zrejmé, že ochrana

spoločnosti ani náprava obžalovaného pri uloženom treste 7 rokov nebude dostatočne zabezpečená. Preto navrhol, aby krajský súd zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a sám uložil obžalovanému prísnejší nepodmienečný trest odňatia slobody so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

K podanému odvolaniu sa písomne vyjadril obžalovaný, ktorý uviedol, že ho navrhuje ako absolútne nedôvodné zamietnuť.

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací predtým, ako začal plniť svoju preskúmvaciu povinnosť podľa § 317 ods. 1 Trestného poriadku zistil, že odvolanie obžalovaného aj prokurátora bolo podané včas, v lehote ustanovenej § 309 ods. 1 Trestného poriadku, odvolania boli podané oprávnenou osobou v súlade s § 307 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného poriadku, pričom nedošlo k vzdaniu sa práva na podanie odvolania alebo k späťvzatiu podaného odvolania v zmysle § 312 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku, a preto odvolací súd nepostupoval podľa § 316 Trestného poriadku.

Podľa § 317 ods. 1 Trestného poriadku ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1. V tejto súvislosti odvolací súd zistil, že odvolania sú dôvodné.

Prvostupňový súd v rámci hlavného pojednávania vykonal všetky dôkazy v zmysle návrhu okresného prokurátora v podanej obžalobe. Následne síce dospel ku správnym skutkovým zisteniam, a v odôvodnení napadnutého rozsudku aj uviedol, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia oprel, avšak z odôvodnenia nie je zrejmé, akými konkrétnymi úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, ktoré si navzájom odporujú. To sa týka konkrétne namietaného znaleckého posudku Q.. G.. Je preto potrebné vytknúť prvostupňovému súdu, že zo zápisníc o hlavnom pojednávaní nevyplýva, že by sa oboznámil s listinným dôkazom - znaleckým posudkom Q.. B. a Q.. Q., hoci si ho súd vyžiadal a je pripojený k spisovému materiálu (ako súčasť pripojeného spisu Okresného súdu Veľký Krtíš sp. zn. 2Nt/1/2005). Je to pritom dôležitá otázka pre posúdenie trestnoprávnej zodpovednosti obžalovaného (skúmanie príčetnosti v čase spáchania činu). Potom sa javí ako predčasné rozhodnutie o zamietnutí návrhu na doplnenie dokazovania, ktorý opakovane navrhol obžalovaný prostredníctvom svojho obhajcu, keď sa súd neoboznámil s uvedeným znaleckým posudkom, a teda ani podrobnejšími dôvodmi, ktoré viedli ku zastaveniu trestného stíhania obžalovaného v roku 2004 (a následne aj k uloženiu ochranného psychiatrického liečenia ambulantnou formou). Súd teda nemohol relevantným spôsobom konfrontovať závery znaleckého posudku Q.. G., ani jeho výpoveď na hlavnom pojednávaní, so závermi znaleckého posudku Q.. B. a Q.. Q.. Napriek tomu prvostupňový súd v odôvodnení rozsudku konštatuje, že hoci osobne nemal žiadne pochybnosti o závere znaleckého dokazovania Q.. G., s prihliadnutím na existenciu staršieho znaleckého posudku a z dôvodu, aby boli odstránené všetky možné subjektívne pochybnosti u obžalovaného, dal obhajobe možnosť vypracovať znalecký posudok. V tejto súvislosti krajský súd na margo odvolacej námietky obžalovaného uvádza, že zo skutočnosti, že prvostupňový súd opakovane odročoval hlavné pojednávanie, z dôvodu obstarania znaleckého posudku zo strany obžalovaného, pričom následne súd takýto návrh na doplnenie dokazovania odmietol, nemožno implicitne vyvodzovať záver, že sa súd stotožnil s potrebou doplnenia dokazovania. Umožniť obžalovanému obstaráť dôkaz na vlastné náklady je len pripustením realizácie práva obžalovaného na obhajobu zo strany konajúceho súdu.

Vzhľadom na vyššie rozvedené závažné procesné pochybenia súdu prvého stupňa, odvolací súd sa ďalej nezaoberal ďalšími dôvodmi odvolania smerujúce proti výroku o uloženom treste, keďže majú vo výroku o vine svoj podklad. Napriek tomu odvolací súd pripomína súdu prvého stupňa, že aj výrok o treste musí byť zdôvodnený v intenciách § 168 ods. 1 Trestného poriadku. Napriek uvedenému odvolací súd pripomína okresnému súdu, aby sa v prípade uznania viny zaoberal argumentáciou okresného prokurátora uvedenú v odvolaní, a v prípade aplikácie § 38 ods. 7 Trestného zákona sa vysporiadal so stanoviskom Najvyššieho súdu SR Tpj 47/2020 (vychádzajúce z rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Tdo/66/2019 zo dňa 06. 02. 2020). Bude tiež povinnosťou prvostupňového súdu v odôvodnení nového rozhodnutia sa dôsledne zaoberať aj odvolacou námietkou obžalovaného k otázke pohľadujúcich okolností.

Záverom odvolací súd uzatvára, že úlohou okresného súdu v ďalšom konaní pre náležité objasnenie veci bude procesným spôsobom oboznámiť sa so znaleckým posudkom Q.. B. a Q.. Q., opätovne vypočúť znalca Q.. G., aby sa vyjadril k tomu, na základe akých skutočností dospel k záveru, že duševnú poruchu, ktorou v minulosti trpel obžalovaný, a ktorá bola dôvodom pre zastavenie trestného stíhania, už v súčasnosti nie je možné zaradiť medzi duševné choroby. Zo znaleckého posudku by malo byť totiž zistiteľné, na základe akých metód a postupov dospel znalec ku záverom prezentovaným v znaleckom posudku. Až následne bude môcť prvostupňový súd relevantne odôvodniť, prečo nemal pochybnosti o záveroch uvedeného znaleckého posudku, prípadne následne zvážiť postup podľa § 146 Trestného poriadku. Pokiaľ mal obžalovaný, resp. jeho obhajca pocit, že znalec nebol na hlavnom pojednávaní vypočutý dostatočným spôsobom, nič mu nebude brániť v tom, aby mu na hlavnom pojednávaní kládol otázky (§ 268 ods. 2 Trestného poriadku), a tak aj svojim pričinením prispel k tomu, aby bol vypočutý, podľa jeho vyjadrenia „dostatočným spôsobom“, a nie byť účastný výsluchu znalca a ex post tvrdiť, že nebol vypočutý dostatočným spôsobom. Pokiaľ obžalovaný v odvolaní prezentoval, že sa k trestnej činnosti v plnom rozsahu priznal, bude úlohou súdu túto skutočnosť relevantným spôsobom uviesť do zápisnice o hlavnom pojednávaní.

Na základe všetkých vyššie uvedených skutočností preto krajský súd zrušil napadnutý rozsudok, a vec vrátil prvostupňovému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol, a to v rozsahu, ako je uvedené vyššie.

Uznesenie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici jednomyseľne (§ 163 ods. 4 Trestného poriadku v spojení s § 180 Trestného poriadku).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu riadny opravný prostriedok nie je prípustný.